

EUGIKO

1.Sarrera.

2.Deiturak.

URBANO EGOZKUE-rekin

4.Gaztedian egiten zituzten festak.

5.Bizimodua - konparaketa.

6.Dantzari ibiltzeagatik karizelan.

7.Garai hartako kontrabandoa.

8.Aspaldiko abestia.

9.Azurra.

SOLASEAN

SOLASEAN

EDUKINAK

- 1.Sarrera.
- 2.Deiturak.
- 3.Herria.
- 4.Gaztedian egiten zituzten festak.
- 5.Bizimodua - konparaketa.
- 6.Dantzan ibiltzeagatik kartzelan.
- 7.Garai hartako kontrabandoa.
- 8.Aspaldiko abestia.

9.Agurra.

-Nola duzu izena?

UKBANO

-Eta abizena?

ENCORRU

-Eta zehat urte dituzu?

Lanogel ta bi bete,hiru ien beher taister,Maiztzen.

-KUGI izen ai dugu jaiozerri eta bizi lekua?

Eugin, bai

-BetiGanik?

Bai. Bai. Beti

-Ez zara benendit mugitu?

Eugiko herrixkara iritxi gara, Esteribarko haranan, "Kinto Errealenmagalean. Merezi izan du hainbeste bihurgune zeharkatzea, gizon honenganaino hurbiltze arren.

Beretaz galdetu bezein laister herrikoek bere etxea erakutxi digute

-Pon!...Pon!...Pon, atea jota, bere irripar goxo eta onarekin, txapela eskutz alderuntz, bere "ongi etorria" eman digu, gure aintzineko arbasoen antzera.

-Nola duzu izena?

URBANO

-Eta abizena?

EGOZKUE

-Eta zenbat urte dituzu?

Lanogei ta bi bete, hiru ien behar laister. Maiatzan.

-EUGI izan al duzu jaioterri eta bizi leku?

Eugin, bai

-Betidanik?

Bai. Bai. Beti

-Ez zara hemendik mugitu?

Ez. Ez. Ez. Ez. zuen garbiera?

Hemendik maitu naizelaik festa den tokire.Festak diren tokire.

-Oso parrandero zu orduan?

Bai. Bai. Bai.

-ta zure gaztedietan orain bezalakoa al zen herria?

Ez. Orain...orduan,etzen holakoi.Ez.Orduan gure gazte denboran ez zen holako gauzak izaten .Orduanbeno/dantza izaten genuen herrien iendero,hori bai.

-Igandero.Igande guztietan?

-Bai.Bai iandero .Ta gero yende asko etortzen zen.Ta tortzen zen Ulzamatik ere tortzen zen,Elzaburutik,hemen lanean ai ziren,Bal-donbero "kantari"(kanteroak) onagokoei ,euskeraz ,bai Elzaburukoak

-Eta,herria berdin-berdin antolatuta zegoen edo?

-Berdin.Ez. Ez. Ez. Orain ondoan einen dire.Hemengo pantanoa eintondoan einen dire hemengo itxe berriok denak orain iñek dire. Gu han bizi giñen bazterri batian,baserri batian,bizi giñen.

-Hor azpian?

Azpian .Bai. Azpian,ta gero urak harrapatu ziguleik honata etorri beharraizan giñuen.Honat etorri giñen.Hemem bizi gara.Etxe koskor bat eingiñuen ta hemem.

--Eta bizimodua ,nolakoa zen?

Bai bizimodua.Orain hobia da,Orduen baino aise .Bai. Orduen gure gazte denboran ta gure "itxea " izaten zen hotela "eskalendako" Eskale ibiltzen zien,gizonguztietako.

-A!...Bai, Kobiho ematen zenieten?

Gure etxea etortzen ziren lo eittera ta denak eskaliak.Gizon zahar-
rrak.Beiño,orain gizon zaharrei ere maten digute bizitzeko susidioa
Ta maten digute.Ta orain hobia da aise.Bainan orain gizon zaharrak
ibiltzen die airpetan.Hor den ,bestean,eskuik joanak diren tokire.
Beste batian baiño .Orduan ez zegoen holakoik ez.

-Eta eskolarik, ba al zen?

Eskola bai,bazen.Baiño ni ere gutti ibilli nitzen.Azienda ,baita
biorrek bagenittuen,ta beti ai libretik.Bai gutti ibilli giñen es-
kolan.

-Zenbat urte arte?

A!..eskolan...A! hitu-lau urtez,baiño igual astean bi egunez yoaten
banintzen,astean bi egunez igual.Beste egunen baten edo aittekin
yoan behar holako tokire lanera,edo hola,Gazteak orde!

-Eta gero hasi zinen segituan lanean?

-Bai. bai. bai.

-Eskola utzita?

-Bai. Bai. Bai.

-Ta ze motatako lana egiten zenuen?

-Iketza ,egiten genuen.

-Hemen hurbilean?

-Bai .Bai .Bai Hemengo baso eta erreketan.A...! ikatz asko eitten zen hemen .Aunitz eitten zen ikatza.Hortxe ziaun.Baldomerok,bere hiru seme bazittuen,gero pioñak ta hemen aitzen ziren.Gero etortzen zien Ameskoatik ere, ikatz eittera.Ta lan txaharra zen...baiño gootik Gure lana hure zelaik.

-Eta egurra ez zenuten ateratzen.?

-Egurra?.Ez zegoen ez atratzen.Gero hasi zen egurre ta tronkuek.Berago tago hasi ziren atratzen.Bai.

-Eta zuk dantza egiten zenuenean.....?

-Beno..!Dantza,aunitz dantza!

-Bai?

-Bai.Aunitz dantza.

-Beti al zenuen neskaren bat zure alboan?

-Ez.Edozeñekin.Etortzen zena.Gero dantzan.Ta dantza eittegatik kartzelan satu ziguten guri!

-Ta hori ,nola?

-Apezak,nahi zuen beti neskak guztie bereikin,nahi zituen eduki.
TA UDANZAPATZEN BAIT NUEN(?) eskapatzen ziren.Eskapatzen zitzaizkion Ondo iduritzen,hombre! MULTA eman.Denuntziatu egin zigun!

-Ta zer gertatu zen?

Nire eun duro eman zidaten denuntzia,denbora hartan.

-Ehun duro?

Eun duro ta akordienistei,bi anaiak,bizi ziren gure itxi ondoan, haieimillena pezta eman zioten akordionistei.

-Mila pezeta?

-Bai denbora hartan ,eh?

-Hori asko izanen zen orduan?

-Apaiza Markalaingoa zen.!Ta hantxe, ez genuen paatu nahi multa ta sartu ziguten KARTZELAN....ta ba.. Hamar egun pasatu nittuen han. Neskatxek ere ...!

-Neskak ere kartzelan?

Bai. Bai. Gutxago zutenek bazuten,beno berrogei ta hamar zenbaiten. Ta haiek Agoitzen.Ta guk 100 duro genuenak, gu Iruñan ibiltzen giñen kartzelan.-Nolakoak ziren haiek..ultzamakoak pillotan aitzen giñen.ain famatuak.....ziren ba hoiek? Nola oi die tratatian.Tratantiek ziren.Famatuak,ez naiz oitzen orai: nola ziren.....Iñarrea, bai! Iñarrea.Ta gurekin Iñarrea er kartze-lean zeuden ta hare mutilak.Iñarreari jatekoa kanpotik ematen zioten Iñarrea ta mutilei kanpotik ematen zioten.!

-Beste kontakitzunaren bat honelakoa,gaztedian?

-Bai. Gaztedian,hola ibiltzen giñen beti.Beti dantzan ta hola ibitz bai.

-Oso bizimodu polita!

-Bai.Bai,alegre orain baiño alegreago bai!Orduen mutilak ere hemen dantza aunitz bada,ta orain batrez ez sasowitzeko!Ez jota,dantzatzen erez,ez euskeraz kantatzen.Batere ez dire aitzen!Eta orduan edozei- nek euskeraz edo erdaraz,ongi edo gaizki,denek kantatzen geñuen.

-Kanta iezaidazu kanta edo bertsoen bat!

-Kantatzen giñuen,ta gero hartan ere,gero orain bezainez zen ere lehen hainbeste errefresko ta hortik edaten.Ordun beti kasi ardoa.

-Ardoa?-

-Ardoa.Ardo ia beti.Dena kasik ardoa,beti.

-Ardo goxoa?

-Bai ardoa, ta gero hairekin beroitzen zen ,poliki,ta gero igual jai ta gero.Joka elkarri ,gero.

-Kantaiezaidazu zure gazteriako abestiren bat edo!

-Zer kantue?

-Edo bertso ^{guz} ^{bat}

-Bazen horkoa Larraungua bat,Pello Joxe ta hure yoan omen zen, lanera mendire.Ta urte bat pasatu omem zuen menditik jausi gabe. Ta gero handik etorri zelaik, yoan omen zen tabernara.Ta tabernan zegolaik igorri omen zioten mandatu, yoateko etxera segiduan.Andre haurra izan zuela.Ta pentsazazu!Norengatik aitzen zuen ohianean urte bat eta andreak ,haurra izan zuen etxeen!

Orduan etxera yoan eta kantatu omen zion emazteari:

"Pello Josepe tabernan dago,haurre jaioa Larraunnen

Etxera joan ta ,esan omen du,

Ez da neria izanen.

Haur honen amak,bila dezala bere aita nor duen."

-Oso propie abestu duzu.Eh? Eta bertsolaririk ^{ba} al zen orduan?

-Bai izan genuen aldi batez.Bazegon ba Eltzaburuko Joxemari bertsolari.Hile da orain.Hil da Joxemari Mutuberria!Bai izan giñer Elizondon bertsotan ere!Bai bertsolari onak baziren orduen: Xalbador,Mattin,Uztapiide....ta hamar bertsotan aritu giñen,Elizor donere!

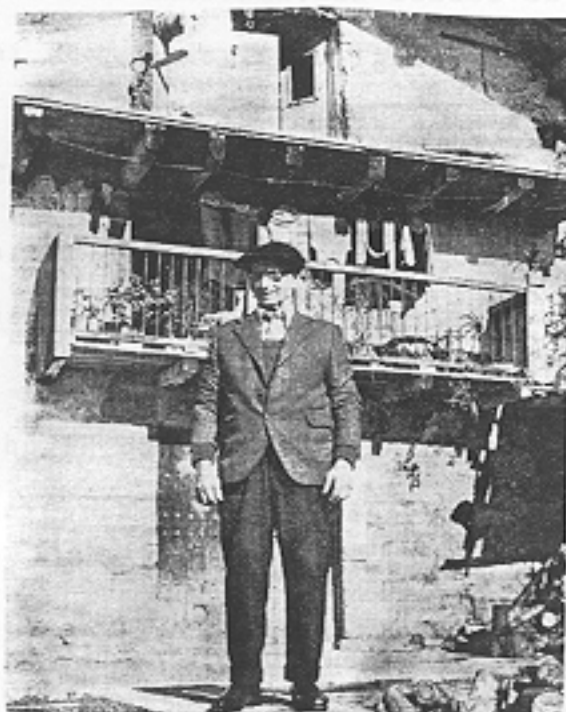
-Zu baita?

-Bai. Bai!

-Beraiekin Pare-parean?

-Bai. Bai. Bai. Bai.Yarri ta han parean!Elizondo Antxitonian!.Antx tonia da trinketea ta han sartui hamarrak.Baiñan haiek onak ziren

Xalbador! ...ta Xalbador famatizzen hure Xalbador!

Ultzama'ko Elizaburu iri politan, bere etzeko aurrean, bertsoari on eta gizon
obea den Jose Mari Mutuberria

-Herri hau Frantziaren albo-alboan dago,ez al zenuten egiten kontra-
bandorik edo?

-Orain ez.Bainan lehen jendea aunitz kontrabandoan.Bai-bai!Aunitz
jende kontrabandoan!

-Eta ez zen peligeroso?

-Bai haundie peligeroso!Bai aunitz aldiz,igual Frantzitik karri pa-
keteata etxeraiño sartzen kasi,karabineroekhartute,kendu eitten
zuten.Fuera! Ta ez pakeik,ez jornalik,ezta jaere!Gero zaldiek ere
Hori ziren aunitz,zaldiek pasten.Zaldiek ere aunitz pastu zen den-
bora batez.Bai .Bai kontrabando aunitz .Kontrabandoa hemen!

Ta Ultzamatik hasi ,hemendik Ultzamako bentara ematen zuten .Ultz-
mako bertaraino.

-A..! Hemendik Ultzamara?

-Bai ,Handik hartu .Frantzien hartu ta handik pastu ta Ultzamako
bertaraiño kontrabandoa!

-Ta zu aritzen ziñen hor?

-Ez! Ez! Ez nuen btei ez afizionik eitten.Batere guk!Guk itxondotik
ikusten genittuen zaldiek eta kontrabandistei,denak pasatzen.

Baiñan,hoiek ez genittun salatzenHorrexegaitik maite ziguten kon-
trabandiste

Kontrabandista aunitzek.Bai eundei ez genuen enbustarik ere pasaten .Nahi zuenek ibili.Ibili!zaiteke.Holaxe!

-Eta ba al dakizu hemen,Eugiko kontu konturik edo?

-Eugikoa,zer nahizu nei?

-Ba ...ez dakit!

-Ba ,,,honek ere badaki,erranen dizu bai.Hemenbazen gizon bat arrunt xelebria.Esteban izena zioten.Bainan arrunt pobrea,beño bet humore onian.Ta hure andreek hurre izan behar zuelikanBazeonen zagon,.....(?) .Ta andreek hasi zelikan hurre eitten ,hor miña ematen omen zion ta andreek;

Ai!....Ai...!Itten omen zuen.Ta horrek Ai ...! AI...!eitten zuelaik, senarrek,Xato hartu ta tragoa xerre....xerre.re...re..re hartuta omenttzuen.Ta berriro ere andreek...Ai!...Ai:..! Ai...! ta xatoa re....re...re Tragoa berriz ere.Gero Ai...! Ai...! aika! haurra egin zuen.Ta haurra ein zuelarik erran omen zuen andreek:

" Santo Tomás este y ninguno más

Gizonek hartu xatooa ta:

"Ai ! Xan Bixente..este y otros veinte.

-Orduan oso herri parranderoa izan da hau betidanik?

"Unos veinte " erran ta hamasei izandu zuen.

-Bueno hamasei!

-Hamasi .Hamasei.Oraindik bizi dire.Gaztena Iruñean.Ia larogeitar urte guttiko batzuk.Haren alaba oraindik bizi da.Iruñean bizi dela Bai.

-Oso kontu polita-eh?

-Traste zen.Beste aldin batez ,etxean ataien,loian botarik omen zagon,mozkorturik loean botaika.Ta han zegoilikan apezapastanomen Ta apezak bastoñekin:

Hola.¿Qué hay Esteban? ...¿Qué hay ? ¿Esteban?

Eta besteak itzulita:

"Con los curas y los gatos,pocas tratos"

-Orduan hemen elizgizonak oso serioak eta gogorrak izaten ziren!

-Bai!...bai! arrunt serioak.Denetatik,....denetatik serioak eta..
denetatik.

-Beno ba ...eskerrikasko.

-Bai. bai...Ez da zeren.

Galdetegi osoan zehar Urbanoren emazteak bazeukan zerbait esatekorik. Horrela ba, berriro itzuliko nintzela zin egin nion neure buruari.

Ez ziguten bereala aldegiten utzi. Sutondo alboan zegoen aratsatik, platerak, gazta, ogia, xerra eta arraultz egosiak atera eta ez ziren trankil agertu mahaian patutako guztiak agortu arte.

Orduan bai, lau muxu bana emanaz, ateraino lagundu gaituzte eta ez dira berriro etxeratu kotxeak urdin biziko lakuari bira eman eta mendian zehar desagertu arte.